

SPRÁVA O ÚČASTI VEREJNOSTI NA TVORBE PRÁVNEHO PREDPISU

Verejnosť bola o príprave návrhu zákona o osvedčovaní listín a podpisov informovaná prostredníctvom predbežnej informácie zverejnenej v informačnom systéme verejnej správy Slov-Lex od 01.07.2025 do 14.07. 2025.

K predbežnej informácií boli zaslané tri pripomienky.

Názov LP:

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 154/1994 Z. z. o matrikách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

1. Vyjadrujúci sa subjekt:

MKSR (Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky)

ÚDAJE VYJADRENIA

Dátum vytvorenia:

14.07.2025

Text vyjadrenia:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky žiada z pripravovaného materiálu vypustiť možnosť určenia a zápisu ženského tvaru priezviska bez koncovky slovenského prechýľovania pri občanoch Slovenskej republiky slovenskej národnosti. Odôvodnenie: Zosúladenie s § 2 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, podľa ktorého: „Akýkoľvek zásah do kodifikovanej podoby štátneho jazyka v rozpore s jeho zákonitosťami je neprípustný.“ Rozlišovanie mužských a ženských osôb je v slovenskom jazyku podstatnou zásadou, vyplývajúcou z flektívnej podstaty slovenského jazyka, založenej na gramatickej kategórii menného rodu, ktorá preniká všetky mená a ich zákonité ohýbanie podľa vnútrojazykových pravidiel. Tieto pravidlá sú hlboko vrastené do stavby slovenského jazyka a nemožno ich ľubovoľne meniť. Koncovka –ová určuje ženský rod, a je dôležitá aj v nominatíve, ktorý je pomenovacím pádom. Zároveň by aplikácia ženského mena bez prechýľovania ovplyvňovala v praxi aj ostatné pády ženského priezviska bez koncovky –ová, napr. „Idem ku Kováč“. Vznikali by tak gramatické tvary v rozpore s pravidlami slovenského pravopisu. Koncovka –ová je súčasťou hĺbkovej gramatickej štruktúry, ktorá je v spisovnej slovenčine kodifikovaná. Takýto zásah do štruktúry slovenčiny ako jazyka synteticko-flektívneho typu by bol priamym útokom na podstatu slovenského jazyka.

Vyjadrenie predkladateľa:

Predmetná pripomienka bola zohľadnená pri príprave zákona. Dňa 19.8.2025 sa uskutočnilo osobné stretnutie na Ministerstve kultúry SR (MK SR), kde argumenty zástupcov MK SR boli akceptované.

2. Vyjadrujúci sa subjekt:

Verejnosť (Verejnosť)

ÚDAJE VYJADRENIA

Dátum vytvorenia:

14.07.2025

Text vyjadrenia:

Navrhujeme, aby predmetnou novelizáciou zákona o matrikách došlo k zmene právnej úpravy v tom smere, že aj mŕtvonarodenému dieťaťu bude možné úradne zapísať krstné meno do matriky a rodného listu. V súčasnosti platná legislatíva takúto možnosť explicitne neumožňuje, čím sa podľa nášho názoru neprihliada dostatočne na ľudskú dôstojnosť a emocionálne potreby rodičov, ktorí prišli o svoje dieťa pred jeho narodením. Z právneho aj etického hľadiska považujeme za opodstatnené, aby mal rodič možnosť požiadať o zapísanie mena dieťaťa, ktoré bolo mŕtvonarodené, do úradnej evidencie. Takáto úprava by zároveň priblížila právnu úpravu Slovenskej republiky k praxi viacerých členských štátov Európskej únie, kde sa rešpektuje právo rodičov pomenovať svoje mŕtvonarodené dieťa, a to aj napriek tomu, že mu zo zákona nevzniká právna subjektivita. Zavedenie tejto právnej úpravy by umožnilo rodičom dôstojnejšie sa vyrovnáť so stratou a adekvátne si uctiť pamiatku dieťaťa, ktoré sa síce nenarodilo živé, ale pre ich život malo hlboký význam. Možnosť zápisu mena by nemala byť povinnosťou, ale právom rodičov – teda dobrovoľnou možnosťou, ktorú môžu, ale nemusia využiť. Zároveň navrhujeme, aby prípadné vykonávacie predpisy upravili konkrétny postup takéhoto zápisu vrátane spôsobu, akým bude rodič deklarovať svoje rozhodnutie o pridelení mena dieťaťu, ako aj spôsobu, akým matrika tento údaj zaeviduje.

Vyjadrenie predkladateľa:

Zápis mŕtvonarodeného dieťaťa do matriky upravuje § 27 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 302/1994 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona Národnej rady Slovenskej republiky o matrikách. Uvedenú pripomienku môžeme upraviť v predmetnej vykonávacej vyhláške, ktorú budeme pripravovať a zosúlaďovať v zmysle novelizovaného znenia zákona.

3. Vyjadrujúci sa subjekt:

Verejnosť (Verejnosť)

ÚDAJE VYJADRENIA

Dátum vytvorenia:

06.07.2025

Text vyjadrenia:

V §5 ods. 3 predmetného zákona je v súčasnosti ustanovené, že matričné knihy sa odovzdávajú do príslušného štátneho archívu až po uplynutí 100 rokov od posledného zápisu do knihy narodení, manželstiev a úmrtí. Dovoľujem si navrhnúť, aby sa v prípade knihy manželstiev a

knihy úmrtí táto lehota skrátila na 75 rokov, podobne ako je to už dnes v okolitých krajinách – napríklad v Česku, kde je táto lehota 75 rokov, alebo v Maďarsku, kde sú údaje o úmrtiach sprístupňované už po 30 rokoch. Pre knihy narodení by pochopiteľne zostala štandardná lehota 100 rokov. Odôvodnenie návrhu: – Skoršie odovzdanie matričných kníh do archívov uľahčí občanom, genealogickým bádateľom a historikom prístup k historickým údajom bez nutnosti kontaktovať matričný úrad. To je plne v súlade s cieľom Vášho návrhu – zjednodušiť prístup k údajom a znížiť administratívnu záťaž občana. – Po 75 rokoch od uzavretia manželstva či úmrtia už v mnohých prípadoch nežijú ani priami potomkovia dotknutých osôb, a teda riziko zásahu do súkromia je minimálne. V mnohých krajinách sú tieto lehoty podstatne kratšie bez toho, aby to vyvolávalo problémy v oblasti ochrany osobných údajov. – Ako už bolo spomenuté, v Česku je táto lehota pri úmrtiach a manželstvách už dnes 75 rokov, v Maďarsku dokonca iba 30 rokov pre úmrtia. Skrátenie lehoty na Slovensku by zodpovedalo štandardom stredoeurópskeho priestoru. – Okrem toho, pre matričné úrady predstavuje dlhodobé uchovávanie starých kníh záťaž, najmä pokiaľ ide o priestory, odbornú starostlivosť a vybavovanie súvisiacich požiadaviek. Po 75 rokoch od posledného zápisu ide často o knihy, ktoré už prakticky nikto nepotrebuje a ktoré môžu byť lepšie a odbornejšie uchované v štátnych archívoch. Takisto by matričné úrady museli spracovávať menej požiadaviek súvisiacich s genealogickým výskumom, ktoré zvyknú byť spravidla časovo náročnejšie ako štandardné matričné úkony. Domnievam sa, že navrhované skrátenie lehoty na 75 rokov pre knihy manželstiev a knihy úmrtí by bolo praktickým krokom, ktorý by zjednodušil prístup k údajom a súčasne odbremenil matričné úrady od uchovávania časti starých zápisov a vybavovania časovo náročnejších požiadaviek.

Vyjadrenie predkladateľa:

Predmetnú pripomienku nezohľadňujeme, nakoľko priemerná dĺžka života v SR presahuje 78 rokov. Ženy sa dožívajú priemerne 81,4 roka. Do matričných kníh, ktoré sa nachádzajú už v archíve nie je možné vykonávať žiadne dodatočné záznamy ani zápisy. Platí to najmä pri zápise v knihe úmrtí, pri vyhlásení za mŕtveho súdom, kedy platí, že zápis sa vykoná v ročníku knihy úmrtí zodpovedajúcim času úmrtia určenom v rozhodnutí súdu.

Vybavenie úradného výpisu z matriky vydaného matričným úradom je jednoduchšie, nakoľko úradný výpis z matriky môže vydať ktorýkoľvek matričný úrad v SR .